

BÆRUM KOMMUNE

ÅRSMELDING

KLAGEUTVALGET

2020

INNHOLD

01 ⁴

INNLEDNING

02 ⁵

Utvalgets
sammensetning

03 ⁶

Nærmere om utvalgets
hjemmelsgrunnlag og
mandat.

04 ⁷⁻⁸

Samarbeid mellom
utvalget og
kommunedirektøren

05 ⁹⁻¹⁰

Nærmere om
utvalgets
ansvarsområde

06 ¹¹

Møteform og
hyppighet

07 ¹²

Muntlige
orienteringer

08 ¹³

Saksmengde og
utvikling over tid

09 ¹⁴

Sakstype og utfall

10 ¹⁵⁻¹⁶

Saksbehandlingstid

11 ¹⁷⁻¹⁹

Nærmere om enkelte
fagområder berørt i
klagesaker i 2020

12 ²⁰

Oppfølgingspunkter

STED:
BÆRUM
DATO:
24.03.2021
TITTEL:
ÅRSMELDING 2020
VERSJONSNUMMER:
3.0
ANTALL SIDER:
21
ANTALL VEDLEGG:
1
BIDRAGSYTERE:
ADMINISTRASJONEN, EIRIK LINDSTRØM, BORGNY DANIELSEN.
DESIGN OG LAYOUT:
LUSINE MKRITCHYAN

BÆRUM KOMMUNE
POLITISK SEKRETARIAT
1304 SANDVIKA

TELEFON: 67 50 40 50
E-POSTADRESSE:
POST@BAERUM.KOMMUNE.NO

01 INNLEDNING

Årsmeldingen omfatter klageutvalgets virksomhet for tidsrommet fra 1. januar til 31. desember 2020. Meldingen gir kort informasjon om klageutvalgets sammensetning, mandat og arbeidsform. Videre gis det informasjon om hvilke typer klagesaker utvalget har behandlet, herunder beskrives utvalgte områder utvalget særlig har fokusert på. Til slutt gis det informasjon om noen oppfølgingspunkter utvalget har merket seg.

02 UTVALGETS SAMMENSETNING

Klageutvalget er oppnevnt for kommunestyreperioden 2019-2023. I 2020 har utvalget hatt følgende sammensetning:

MEDLEM	VARAMEDLEM
Torill H. Heggen, leder (H)	1. Ole Johan Aulie (H)
Johan Ratvik (H)	2. Ola Raftevold (H)
	3. Mari Hjemdal (H)
	4. Karin Ødegård Monsen (H)
Sigrid Helene Bradley, nestleder (Frp)	1. Knut Gunnar Larsen (Frp)
	2. Marie Peter Tørrissen (Frp)
	3. Truls Bergersen (Frp)
Halvdan Skard (AP)	1. Unni Elisabeth Tønning (Ap)
	2. Harald Thomas Endresen Ap)
	3. Kari Aalerud (Ap)
Anne Elisabeth Braathen (SV)	1. Gjermund Skaar (SV)
	2. Nina Valen (R)
	3. Christer Gilje (SV)

Klageutvalgets sekretariat:

Politisk sekretariat ved Stig Olai Kapskarmo, etterfulgt av Borgny Danielsen fra mars 2020.

Utvalgets juridiske rådgiver:

Trine Skotte Høvset.

Kommunedirektørens representant i utvalget:

Liv Berit Finne, etterfulgt av Gry Folge høsten 2020.

03 NÆRMERE OM UTVALGETS HJEMMELSGRUNNLAG OG MANDAT

Klageutvalget er opprettet av kommunestyret med hjemmel i kommuneloven § 5-1 (2) og forvaltningsloven § 28 annet ledd. For saksbehandlingen i utvalget gjelder bestemmelsene i kommuneloven kapittel 11 samt forvaltningsloven kapittel IV – VI.

Videre er rammene for klageutvalgets arbeidsform og myndighetsområde nærmere beskrevet i Bærum kommunes Reglement for klageutvalget, fastsatt av kommunestyret.

Klageutvalget behandler klager over enkeltvedtak fattet i Bærum kommune. Et enkeltvedtak er etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstavene a og b definert som en avgjørelse som treffes under utøvelse av offentlig myndighet, og som er bestemmende for rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer.

Klageutvalgets arbeid styrker rettssikkerheten for innbyggerne, ved at administrasjonens enkeltvedtak kan overprøves. Dette gir økt trygghet for at det treffes riktige avgjørelser.

Klageutvalget påser at saken er tilstrekkelig opplyst før det treffes vedtak, og kan derfor pålegge administrasjonen å foreta nærmere undersøkelser mv. før klagen behandles.

Klageutvalget kan prøve alle sider av et påklaget vedtak, både rettslige og faktiske spørsmål, saksbehandlingen og det skjønnet som er utøvet. Utvalget kan i sin vurdering også ta hensyn til nye omstendigheter og opplysninger som har kommet til etter tidspunktet for det påklagede vedtaket.

På denne bakgrunn kan klageutvalget enten oppheve, endre eller stadfeste det påklagede vedtak, eller alternativt avvise saken. I tillegg kan klageutvalget velge å sende saken tilbake for en ny vurdering. Klageutvalget er ikke bundet av de grunner klageren anfører i klagen. Klageutvalget er heller ikke bundet til den påstand parten måtte ha lagt ned i forbindelse med klagesaken eller til å begrense seg til de deler av saken klageren har påklaget. Det er likevel visse begrensninger i utvalgets adgang til å endre et vedtak til skade for klageren.

04 SAMARBEID MELLOM KLAGEUTVALGET OG KOMMUNEDIREKTØREN

Det har gjennom året vært dialog mellom klageutvalget og kommunedirektøren vedrørende kvaliteten på saksfremlegg og saksbehandlingsrutiner for saker til klageutvalget. I denne prosessen har kommunedirektøren hatt en gjennomgang og kartlagt forbedringspunkter, og som følge av dette igangsatt et arbeid med å utvikle nye rutiner for saksbehandling til klageutvalget. Arbeidet vil bli ferdigstilt i løpet av våren 2021.

De fleste kommunale sektorene har hatt saker som har gått til klageutvalget. Gjennomgangen av saksbehandlingsrutinene viste at det er noe ulik praksis i de forskjellige sektorene, hvilket innebærer at både saksgang og saksfremstilling kan variere. I forbindelse med de nye rutinene som er under utarbeidelse vil det sikres en enhetlig praksis for alle saker som skal fremlegges for klageutvalget, uavhengig av tjenesteinstans/ sektor. Parallelt, og som en del av arbeidet, gis opplæring og informasjon til saksbehandlere om ny praksis for kvalitetssikring av saksfremlegg.

Som et ledd i forbedringsarbeidet har det også vært nødvendig å se på den tekniske saksflyten i kommunens saksbehandlingssystem WebSak. Den tidligere flyten for klagesaker kunne være noe krevende og villedende. Enkelte tekniske utfordringer i konverteringen har også medført noen mangler i saksfremleggene noe som har ført til forsinkelser i klagebehandlingen. Arbeidet med ny funksjonalitet og saksbehandlingsflyt pågår og slutføres sammen med det øvrige arbeidet med rutiner våren 2021.

Klageutvalget har fått jevnlig tilbakemeldinger om utviklingsarbeidet, og opplever et godt samarbeid med administrasjonen rundt de pågående prosessene. Klageutvalget har også fått relevante orienteringer fra fagmiljøer i administrasjonen, hvilket har bidratt til ytterligere innsikt innenfor utvalgets virkeområde. Klageutvalget har videre hatt god nytte av et godt samarbeid med kommuneadvokaten i komplekse og krevende saker.

Klageutvalget har i noen tid vært opptatt av om dokumenter i saker utvalget har til behandling i større grad kan åpnes for innsyn. I den forbindelse har utvalget blant annet søkt å belyse i hvilken grad taushetsplikt er til hinder for dette. Åpenhet og innsyn er viktige forutsetninger, men offentliggjøring av dokumenter må ivareta reglene om taushetsplikt som blant annet skal sikre den enkeltes personvern.

Det forhold at møtene nå tilgjengeliggjøres via direktestrømming og opptak er viktig for åpenheten, men stiller også større krav til aktsomhet for taushetsbelagte opplysninger. Møtet lukkes og strømming avsluttes når taushetsplikten krever det.

Det kan være vanskelig å trekke presise grenser for hvilke opplysninger som er omfattet av taushetsplikten, men en rettesnor er at personlige opplysninger «som det med god grunn er vanlig å ville holde for seg selv» unntas. Søknad om kommunal bolig er et eksempel på en slik opplysning. "Rettleiding til offentleglova", kap. 6.2.3.1, gir veiledning for vurderingen. Her påpekes bl.a. at økonomiske forhold som privat gjeld kan omfattes, og at opplysninger om å søke eller motta sosial stønad er omfattet av taushetsplikten. I slike saker er det også viktig å være oppmerksom på at anonymisering eller sladding av enkelte opplysninger ikke nødvendigvis er tilstrekkelig til å oppfylle taushetsplikten. I så fall må større deler eller hele dokumentet unntas.

Kobling av flere opplysninger kan også avsløre hvem en sak omhandler. I arbeidet med å gjennomgå og forbedre saksflyt og saksmaler i WebSak, ser administrasjonen på hvordan problemstillingen kan imøtekommes gjennom saksfremleggenes struktur og form, slik at større deler av saksfremleggene kan være offentlige i fremtiden. Dette vil for eksempel kunne være sakens gjennomgang av gjeldende rett.

Klageutvalget har i sin behandling vært opptatt av å fremme åpenhet, klare hjemmelsgrunnlag og skjønnet som er benyttet i regelanvendelsen. I noen svært få saker har utvalget pekt på feil regelanvendelse. I flere saker har klageutvalget valgt å fatte sine vedtak basert på et annet hjemmelsgrunnlag enn kommunedirektørens innstilling. I og med at klageutvalget kan prøve alle sider av et påklaget vedtak, kan klageutvalget begrunne sin avgjørelse annerledes enn det som fremkommer av kommunedirektørens innstilling.

Klageutvalget har på sin side lagt vekt på å gi tilbakemelding til kommunestyret om forhold som bør undergis en politisk behandling. I inneværende periode har utvalget også avventet politisk behandling i to sakstyper før sakene ble tatt opp til behandling i klageutvalget.

05 NÆRMERE OM UTVALGETS ANSVARSOMRÅDE

Bærum kommune driver en omfattende og variert virksomhet der det fattes en rekke enkeltvedtak som kan påklages. Utgangspunktet er at klageutvalget er klageinstans for alle enkeltvedtak truffet av administrasjonen eller folkevalgt organ (unntatt kommunestyret), med mindre annet følger av lov eller er vedtatt av kommunestyret.

Overordnet har klageutvalget to forskjellige roller, avhengig av hva slags klagesak som behandles. Klageutvalget er formell klageinstans og avgjør saker med endelig virkning på alle de saksområder der lovgivningen legger myndigheten til å avgjøre klagesaker til kommunen.

I tillegg har klageutvalget en rolle i utvalgte saker der særlovgivningen bestemmer at kommunen ikke er endelig klageinstans. I de aller fleste tilfellene er det da fylkesmannen (statsforvalteren) som er endelig klageinstans. Klagesaken legges i så fall frem for klageutvalget, som kan omgjøre det påklagede vedtaket, jfr kapittel 3. Hvis klageutvalget opprettholder førsteinstansens vedtak sendes saken videre til klageinstansen, normalt fylkesmannen ("statsforvalter" fra 1. januar 2021) for endelig avgjørelse.

De seneste årene har det vært endringer i reglementet som angir klageutvalgets kompetanse i Bærum kommune. Saksmengden for utvalget har dermed variert i tråd med innskrenkninger og utvidelser i ansvarsområdet.

Gjeldende reglement ble endret 19.06.19 med ikrafttredelse 23.10.19 og igjen endret med virkning fra 25.11.2020.

05

Klageutvalgets myndighets- og ansvarsområde ble fra oktober 2019 utvidet til å også omfatte klager på de fleste enkeltvedtak der særlovgivningen fastsetter annen klageinstans enn kommunen. Ved reglementsending 25.11.20 ble det gjort unntak for klager over vurdering av karakterer etter forskrift til opplæringsloven og klager over avslag på innsyn etter lov om rett til innsyn i dokument. Utvalget behandler heller ikke plansaker.

Med denne presiseringen behandler klageutvalget de aller fleste klager på enkeltvedtak som ikke omgjøres av administrasjonen av eget tiltak.

Eksempler på saker som behandles av klageutvalget er:

Tildeling av kommunal utleiebolig, bostøtte og startlån

Samfunnsteknisk område

Omsorgslønn

Brukerstyrt, personlig assistanse (BPA)

Klageutvalget behandler ikke følgende saker:

- Saker der departementet er klageinstans og kommunestyret har fattet vedtaket som påklages.
- Saker der statlig organ er klageinstans for vedtak truffet i henhold til myndighet delegert fra et statlig forvaltningsorgan, jf. forvaltningsloven § 28 andre ledd.
- Klager over enkeltvedtak der saken er behandlet etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) og særlov fastsetter annen klageinstans. Dette omfatter de fleste sakene innen NAV-systemet.
- Saker der kommunestyret har lagt avgjørelsesmyndighet til en annen særskilt klageinstans. I Bærum kommune gjelder dette klager i bygge- og regulerings saker der Planutvalget er klageinstans. Slike klagesaker behandles i planutvalget og går eventuelt videre til statlig klageinstans.
- Saker om skolemiljø etter opplæringsloven §9 A-6 (mobbesaker). Disse oversendes fra kommunen direkte til fylkesmannen, og det er fylkesmannen som fatter enkeltvedtak.
- Klager over vurdering av karakterer etter forskrift til opplæringsloven.
- Klager over avslag på innsynsbegjæringer etter offentlighetsloven.

06 MØTEFORM OG HYPPIGHET

Klageutvalget har avholdt elleve møter i 2020. Fem av møtene ble gjennomført digitalt på Microsoft Teams grunnet smittevernhensyn i forbindelse med Covid 19-situasjonen. Den offentlige delen av møtene strømmes og kan følges direkte eller ses i opptak her:

<https://baerum.kommunetv.no>.

Klageutvalget treffer sine vedtak i møter og saksbehandlingen frem mot møtene er skriftlig. Før behandling av klagesakene vurderer klageutvalget om sakene skal behandles for lukkede dører, jfr. kommunelovens § 31 nr. 2 og reglene om taushetsplikt, jfr. særlig forvaltningsloven § 13.

Det er etablert elektroniske rutiner for overlevering av dokumenter mellom administrasjonen og kommunedirektøren, Politisk sekretariat og klageutvalgets medlemmer, som ivaretar lovens krav til håndtering av taushetsbelagte opplysninger. Når det gjelder møteinnkallinger og protokoller er disse offentlige. Møteinnkallingene og protokollene er lagt ut på Bærum kommunes internettsider.

07 MUNTlige ORIENTERINGER

Det er viktig for utvalget å ha innsyn i administrasjonens forvaltning av ulike saksområder. Utvalget har fått følgende muntlige orienteringer:

5. mai 2020: Avdelingsleder for Boligbistand Inger Myhre orienterte om avdelingens arbeid med vekt på målgrupper for startlån og tilskudd, forskrift for tildeling av startlån, veileder for lån fra Husbanken, tilskudd til etablering, tilskudd til tilpasning og prosjektet «barn bor bra i Bærum».

1. september 2020: Kommunalsjef Erik Førland og økonomirådgiver Kirsti Aasbø Bjørnerheim orienterte om tomtefestesaker med vekt på forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og forskrift om begrensninger i kommunens plikt til å gi tilskudd samt vedtak om trekk.

22. september 2020: Kommunaldirektør Bente Rudrud Herdlevær orienterte om det pågående arbeidet med å forbedre saksbehandlingsrutiner i forbindelse med klagesaker.

22. september 2020: Koordinerende enhet ved Gro Øien og Gunvor Folland orienterte om enhetens mål om at brukere skal få et koordinert og fungerende tjenestetilbud utfra behov og mestringsevne, styrke samhandling mellom avdelingene og bistå bruker med å komme i kontakt med relevante tjenester.

22. september 2020: Tildelingskontorets konstituert tjenesteleder Preeti Gill og fagkonsulent Hege Breivik orienterte om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

13. oktober 2020: Øystein Nyborg og Kai Terje Kristoffersen fra Vann og avløp orienterte om kommende saker vedrørende fjerning av nedgravde oljetanker.

13. oktober 2020: Spesialrådgiver/jurist Trine Skotte Høvset orienterte om illeggelse av prikker etter alkoholloven.

9. november 2020: Inger Myhre fra kommunens avdeling for Boligbistand orienterte om unntaksbestemmelser og skjønnsutøvelse i forbindelse med forbruksgjeld og startlån.

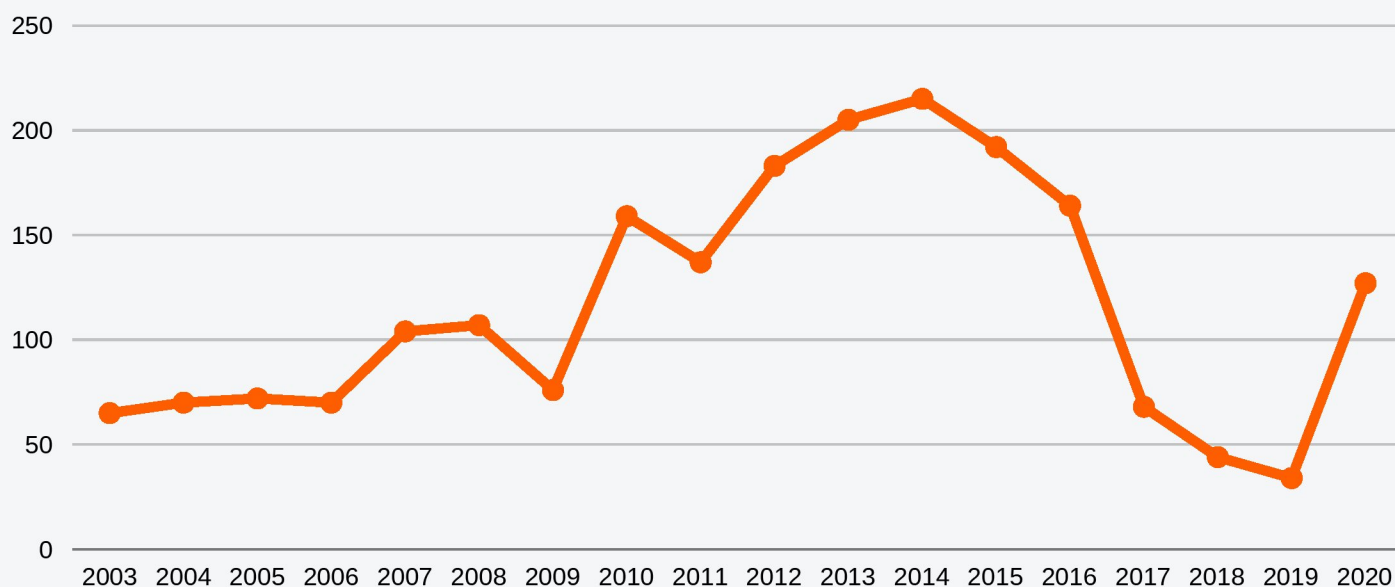
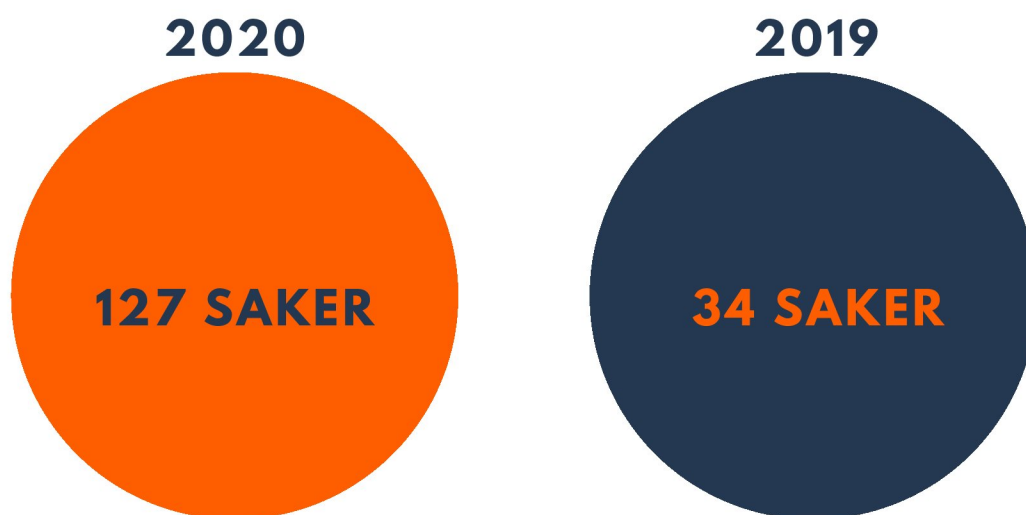
Orienteringene er strømmet og er tilgjengelig på respektive møtedatoer.

08 SAKSMENGDE OG UTVIKLING OVER TID

I 2020 hadde klageutvalget 127 saker på sakskartet inkludert protokoller, referatsaker, sak om årsmeldingen og saker om utvalgets egne saksbehandlingsrutiner. Enkelte saker er utsatt av ulike årsaker og således behandlet flere ganger.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall saker på sakskartet.

Variasjonen i saksmengde skyldes primært endringene i klageutvalgets ansvars- og myndighetsområde, se punkt 05 ovenfor.

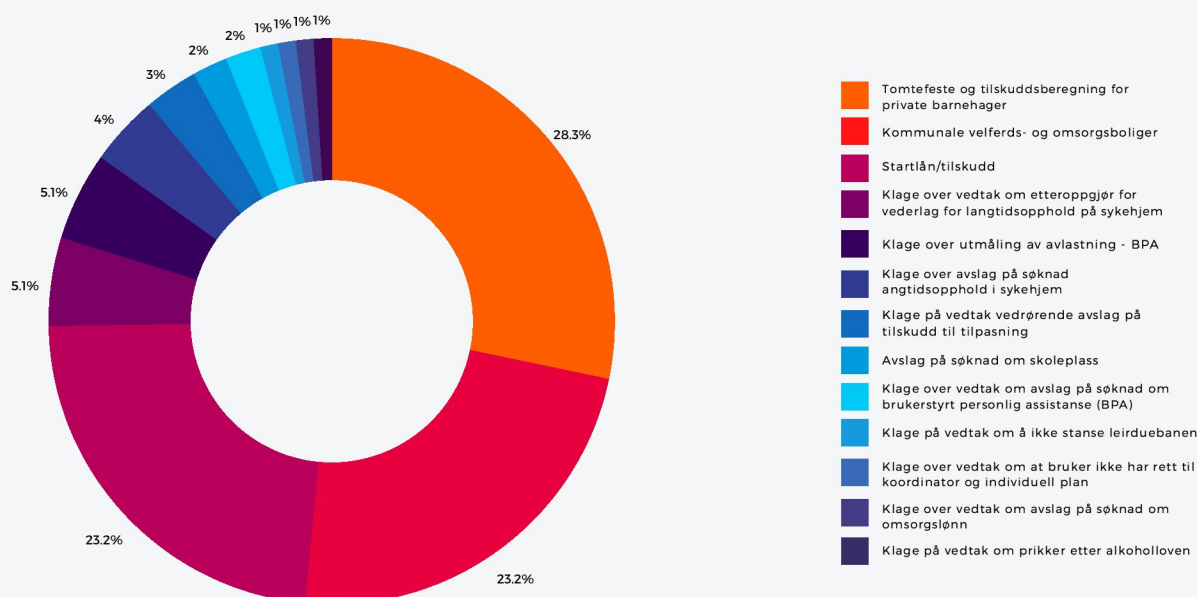

09 SAKSTYPE OG UTFALL

Tabellen nedenfor gir en oversikt over saker som er behandlet i 2020 fordelt etter sakstype.

Tabellen angir at totalt 99 klagesaker har vært oppe til behandling i utvalget. Antallet unike klagesaker som er endelig avgjort er reelt sett lavere. Det skyldes at det må korrigeres både for saker som er behandlet over flere møter, og for saker som ennå ikke er ferdigbehandlet. Det reelle antallet ferdigbehandlede klager over enkeltvedtak i 2020, er totalt 55. Samtlige av disse klagesakene ble ikke tatt til følge.

SAKSTYPE	ANATLL I 2020
Tomtefeste og tilskuddsberegning for private barnehager	28 (14 saker behandlet to ganger hver)
Kommunale velferds- og omsorgsboliger	23
Startlån/tilskudd	23
Klage over vedtak om etteroppgjør for vederlag for langtidsopphold på sykehjem	5
Klage over utmåling av avlastning - BPA	5
Klage over avslag på søknad angående opphold i sykehjem	4
Klage på vedtak vedrørende avslag på tilskudd til tilpasning	3
Avslag på søknad om skoleplass	2
Klage over vedtak om avslag på søknad om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	2
Klage på vedtak om å ikke stanse leirduebanen	1
Klage over vedtak om at bruker ikke har rett til koordinator og individuell plan	1
Klage over vedtak om avslag på søknad om omsorgslønn	1
Klage på vedtak om prikker etter alkoholloven	1
TOTALT	99

10 SAKSBEHANDLINGSTID

Tabellen nedenfor viser saksbehandlingstiden i kommunen i de 55 klagesakene som ble ferdig saksbehandlet av klageutvalget. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse 55 sakene er 137 dager (19 uker). Median for tidsbruk er 15 uker. I sakene som skal videre til fylkesmannen kommer saksbehandlingstiden der i tillegg.

SAKS-NUMMER	DATO KLAGE INN TIL BK	BEHANDLET I KLAGEUTVALGET	ANTALL DAGER	ANTALL UKER	TYPER KLAGE	ENDELIG INSTANS
05/20	2.11.2018	14.1.2020	438	62,6	Kommunal bolig	Kommune
06/20	4.11.2018	14.1.2020	436	62,3	Kommunal bolig	Kommune
10/20	24.10.2019	04.02.2020	103	14,7	Startlån	Kommune
11/20	06.11.2019	04.02.2020	90	12,9	Etteroppgjør	Fylkesmann
12/20	01.11.2019	04.02.2020	95	13,6	Etteroppgjør	Fylkesmann
13/20	28.05.2019	04.02.2020	252	36,0	Kommunal bolig	Kommune
14/20	21.05.2019	04.02.2020	259	37,0	Startlån	Kommune
17/20	28.11.2019	10.03.2020	103	14,7	Støy	Fylkesmann
21/20	06.12.2019	10.03.2020	95	13,6	Kommunal bolig	Kommune
22/20	24.10.2019	10.03.2020	138	19,7	Startlån	Kommune
23/20	21.11.2019	10.03.2020	110	15,7	Startlån	Kommune
24/20	06.03.2019	10.03.2020	370	52,9	Startlån	Kommune
25/20	11.06.2019	10.03.2020	273	39,0	Startlån	Kommune
28/20	18.12.2019	05.05.2020	139	19,9	Startlån	Kommune
29/20	23.12.2019	05.05.2020	134	19,1	Startlån	Kommune
30/20	07.11.2019	05.05.2020	180	25,7	Individuell plan	Fylkesmann
31/20	23.01.2020	05.05.2020	103	14,7	Omsorgslønn	Fylkesmann
34/20	13.03.2020	26.05.2020	74	10,6	Skoleplass Haug	Fylkesmann
35/20	03.03.2020	26.05.2020	84	12,0	Skoleplass Haug	Fylkesmann
36/20	05.02.2020	26.05.2020	111	15,9	BPA	Fylkesmann
37/20	13.11.2019	26.05.2020	195	27,9	Omsorgsbolig	Kommune
38/20	18.02.2020	26.05.2020	98	14,0	Startlån	Kommune
39/20	27.02.2020	26.05.2020	89	12,7	Kommunal bolig	Kommune
40/20	24.02.2020	26.05.2020	92	13,1	Kommunal bolig	Kommune
41/20	19.02.2020	26.05.2020	97	13,9	Kommunal bolig	Kommune
48/20	16.04.2020	16.06.2020	61	8,7	BPA utmåling	Fylkesmann
49/20	05.03.2020	16.06.2020	103	14,7	BPA	Fylkesmann
50/20	11.02.2020	16.06.2020	126	18,0	Startlån	Kommune
51/20	18.03.2020	16.06.2020	90	12,9	Startlån	Kommune
52/20	19.03.2020	16.06.2020	89	12,7	Startlån	Kommune
53/20	21.1.2020	16.06.2020	147	21,0	Startlån	Kommune
54/20	9.2.2020	16.06.2020	128	18,3	Kommunal bolig	Kommune
71/20	24.5.2020	1.9.2020	100	14,3	BPA	Fylkesmann
72/20	7.5.2020	1.9.2020	117	16,7	Startlån	Kommune

75/20	15.7.2020	1.9.2020	48	6,9	Startlån	Kommune
77/20	12.5.2020	1.9.2020	112	16,0	Kommunal bolig	Kommune
97/20	13.11.2019	22.9.2020	314	44,9	BPA	Fylkesmann
98/20	18.5.2020	22.9.2020	127	18,1	Startlån	Kommune
99/20	23.6.2020	22.9.2020	91	13,0	Startlån	Kommune
100/20	11.8.2020	22.9.2020	42	6,0	Kommunal bolig	Kommune
107/20	24.8.2020	13.10.2020	50	7,1	Prikker	Fylkesmann
109/20	28.5.2020	13.10.2020	138	19,7	Kommunal bolig	Kommune
110/20	15.7.2020	13.10.2020	90	12,9	Kommunal bolig	Kommune
111/20	1.6.2020	13.10.2020	134	19,1	Tilskudd tilpasning	Kommune
112/20	15.3.2020	13.10.2020	212	30,3	Kommunal bolig	Kommune
114/20	5.6.2020	13.10.2020	130	18,6	Sluttoppgjør	Fylkesmann
115/20	8.4.2020	13.10.2020	188	26,9	Startlån	Kommune
118/20	18.3.2020	9.11.2020	236	33,7	Sykehjemsplass	Fylkesmann
119/20	16.8.2020	9.11.2020	85	12,1	BPA	Fylkesmann
120/20	12.8.2020	9.11.2020	89	12,7	Kommunal bolig	Kommune
121/20	3.9.2020	9.11.2020	67	9,6	Kommunal bolig	Kommune
124/20	19.10.2020	1.12.2020	43	6,1	Kommunal bolig	Kommune
125/20	9.9.2020	1.12.2020	83	11,9	Startlån	Kommune
126/20	14.9.2020	1.12.2020	78	11,1	Startlån	Kommune
127/20	19.8.2020	1.12.2020	104	14,9	Startlån	Kommune

Klageutvalget har reagert på at den forberedende saksbehandlingstiden i administrasjonen i enkelte saker er lang.

Saker som ferdigstilles av kommunedirektøren settes umiddelbart opp i til behandling i klageutvalget, og de aller fleste saker ferdigbehandles i ett møte. En del saker har likevel måttet behandles over flere møter, da klageutvalget har opplevd saksutredningen som mangelfull slik at det har vært behov for ytterligere informasjon.

At den totale saksbehandlingstiden fra innsendt klage til vedtak noen ganger blir lengre enn ønskelig har ulike årsaker og utvalget vil peke på følgende:

- Administrasjonen bruker lang tid på saksbehandlingen.
- Utvalget etterlyser mer informasjon i saken før den kan behandles i neste møte.
- Det er mottatt ytterligere anførsler fra klageren etter at saken er ferdigstilt av kommunedirektøren, noe som medfører at utvalget ønsker kommunedirektørens kommentar til dette.
- I to sakstyper har klageutvalget avventet tilbakemelding på politisk behandling av retningslinjer før saken behandles i klageutvalget.

11 NÆRMERE OM ENKELTE FAGOMRÅDER BERØRT I KLAGESAKER I 2020

Nedenfor følger en gjennomgang av utvalgte fagområder.

Klage over vedtak om trekk i (offentlig) tilskudd – indirekte støtte festetomt/tomteleie-barnehager

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager trådte i kraft 1. januar 2016. Forskriften pålegger kommunen å redusere tilskuddet til barnehager som mottar en indirekte økonomisk fordel fra kommunen. En slik økonomisk fordel kan være at private driver barnehage på kommunalt eid tomt vederlagsfritt, enten gjennom festeavtale eller bruksrett. Kommunen er i så fall pålagt å trekke fra et beløp i tilskuddet som tilsvarer forskjellen på det barnehagen betaler og en anslått festeavgift på grunnlag av markedsverdi.

Forskriften medførte at kommunen måtte kartlegge hvilke av de private barnehagene som mottok offentlige tilskudd som indirekte fikk en økonomisk fordel, i form av enten vederlagsfri festetomt, eller til en pris lavere enn markedspris. En vurdering av markedspris ble foretatt av et uavhengig selskap. Verdifastsettingen er her helt sentral.

25 private barnehager i Bærum fester vederlagsfritt eller har fri bruksrett til kommunal tomt. Det ble derfor administrativt fattet vedtak om trekk i tilskudd som følge av indirekte støtte.

14 klagesaker (omhandler 15 barnehager) er behandlet av administrasjonen. Klagen gjelder hovedsakelig markedsverdien, beregningen av festeavgift og dermed størrelsen på trekket. Administrasjonen har opprettholdt vedtakene, som derfor er forelagt klageutvalget.

Fylkesmannen/statsforvalteren er endelig klageinstans, dersom ikke klageutvalget endrer vedtakene.

Utvalget behandlet klagen i flere møter høsten 2020. Utvalget besluttet da å be om at prinsipielle spørsmål ble forelagt egnet fagutvalg før videre behandling i klageutvalget. Både hovedutvalget for barn og ungdom (BAUN) og formannskapet tok deretter i november-desember 2020 til orientering et notat om tomtefeste og tilskuddsberegning for private barnehager.

Klageutvalget har bedt om en kvalitetssikring av verdivurderingen og sakene ventes behandlet igjen av klageutvalget tidlig i 2021.

Kriterier for tildeling av kommunal utleiebolig og startlånsordningen som boligsosialt virkemiddel

I løpet av året har utvalget vært opptatt av flere problemstillinger knyttet til tildeling av kommunal utleiebolig og startlånsordningen som boligsosialt virkemiddel.

Klageutvalget ser behov for at kommunedirektøren fremlegger en sak til politisk behandling som evaluerer etablert praksis i Bærum kommune når det gjelder startlån og tilskudd herunder vurdering av eventuelle behov for å gjøre endringer.

Klageutvalget vil i denne sammenheng peke på følgende problemstillinger:

- Å motta velferdstjenester fra kommunen er et av kriteriene for tildeling av/beholde kommunal bolig i Bærum kommune. Enkelte brukere/klienter kunne ha fått kommunale velferdstjenester, men velger å ikke motta disse. Det bør avklares hvorvidt kravet bør endres til å «være i behov av tjenester», slik at den som velger å dekke behovet på annen måte (privat e.l.), likevel kan komme i betraktning.
- Det stilles krav om at inntektspotensialet er fullt ut utnyttet for å få startlån og tilskudd, dvs. 100% inntekt for lånsøker/lånsøkere. Utvalget ser behov for å få belyst praktiseringen av dette vilkåret i perioder med et vanskelig arbeidsmarked.
- Administrasjonen benytter skjønnsmessige kriterier (praksis) ved behandling av søknader om startlån og tilskudd så som «lang fast praksis». Utvalget ser behov for at de skjønnsmessige kriteriene og administrativ praksis evalueres og eventuelt revideres og formaliseres gjennom politiske vedtak med jevne mellomrom.

Klage over vedtak om avslag på søknad om langtidsopphold i sykehjem

En sak vedrørende klage over vedtak om avslag på søknad om langtidsopphold i sykehjem ble behandlet av utvalget i flere runder. Det ble fattet vedtak om avslag med avgjørende vekt på at det ikke er dokumentert at klager har lovlig opphold i Norge da personer uten lovlig opphold har ikke rett til langtidsopphold i sykehjem. Klagen er oversendt fylkesmannen i Oslo og Viken for videre behandling.

Avslag på skoleplasser

Klageutvalget har behandlet avslag på skoleplasser ved Haug skole. I nåværende opptaksreglement er det et absolutt krav om å ha en diagnose om psykisk utviklingshemning. En diagnose kan være vanskelig å stille, og utvalget har oppfattet diagnoseproblematikken som utfordrende.

Fylkesmannen

Kommunestyret har vedtatt, i reglementet: «kommunedirektøren skal underrette utvalget om andre klageinstansers vedtak i saker som har vært forelagt for utvalget». Det er sterkt ønskelig at utvalget får slik informasjon, da denne kan være retningsgivende for utvalgets behandling av fremtidige saker. Klageutvalget bemerker at ønsket om en slik oversikt har blitt fremhevet flere ganger tidligere i kommunestyret i forbindelse med behandlingen av utvalgets årsmelding, uten at dette er fulgt opp.

12 OPPFØLGINGSPUNKTER

Utvalget ser behov for en nærmere oppfølging av følgende punkter:

- I henhold til reglementet ønsker klageutvalget at kommunedirektøren jevnlig legger frem en oversikt over saker som har vært forelagt klageutvalget og som sendes til fylkesmannen samt utfallet av disse. Det er sterkt ønskelig at utvalget får slik informasjon, da denne kan være retningsgivende for utvalgets behandling av fremtidige saker. Klageutvalget bemerker at ønsket om en slik oversikt har blitt fremhevet flere ganger tidligere i kommunestyret i forbindelse med behandling av utvalgets årsmelding.
- I enkelte saker fremstår den forberedende saksbehandlingstiden i administrasjonen som lang.
- En del saker behandles flere ganger grunnet feil eller mangelfull saksutredning.
- Klageutvalget mener det er behov for å foreta en gjennomgang av retningslinjer og etablert praksis for tildeling når det gjelder kommunal utleiebolig, startlånordningen og tilskudd som boligsosialt virkemiddel.

SAMMEN SKAPER VI FREMTIDEN
MANGFOLD | RAUSHET | BÆREKRAFT

Vedlegg

Kort om enkelte sakstyper og regelverket

1. Kommunale utleieboliger

Regelverket – velferdsboliger

Kommunens boligansvar til vanskeligstilte er regulert i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-7 «Boliger til vanskeligstilte», og i sosialtjenesteloven i NAV av 18. desember 2009 nr. 131 § 15. Bærum kommune har regulert tildeling av kommunal utleiebolig i kriterier vedtatt av hovedutvalget for bistand og omsorg i møtet 23.8.2017 sak 070/17 og tidligere sak 076/10 vedtatt av samme utvalg i deres møte 9.12.2010.

Boligkategoriene er:

- Velferdsboliger: boliger for personer med spesielle boligbehov av midlertidig eller varig karakter
- Omsorgsboliger: boliger for personer med behov for heldøgnsomsorg, personer med psykiske lidelser, samt boliger til personer med psykisk utviklingshemming. Boligene fordeles seg slik:
  - o Omsorgsboliger for eldre (10 omsorgsboliger i Bærum).
  - o Omsorgsboliger for personer med psykiske lidelser som trenger bemannet bolig for kortere eller lengre tid.
  - o Omsorgsboliger for personer med utviklingshemming.
  - o Vestre Hauger boliger og natthjem: overnattingstilbud til bostedsløse mennesker med tilhørighet til Bærum, som har et rusproblem og som ikke kan benytte seg av øvrige overnattingstilbud.

For å få kommunal utleiebolig må flere kriterier være oppfylt, både generelle og spesielle.

De generelle kriteriene er bl.a. at søkeren ikke selv eller ved hjelp av andre former for offentlig boligbistand er i stand til å skaffe seg egnet bolig på det private leiemarkedet. Vedkommende må være folkeregistrert som bosatt i Bærum kommune og bosatt i kommunen de siste tre år (unntak flyktninger på visse vilkår). I tillegg til de ovennevnte generelle kriterier må, som nevnt, også enkelte spesielle kriterier oppfylles.

Saksbehandlingen

De fleste av avslagene er begrunnet med at søkeren ikke kunne dokumentere at de befinner seg i en vanskelig livssituasjon med behov for velferdstjenester. Begrepet velferdstjenester er upresist og i ovennevnte sak 070/17 vedtok Hovedutvalget for bistand og omsorg å utdype begrepet velferdstjenester med en definisjon som er «Tjenester med formål å gi bistand til å avhjelpe sosiale vansker, rus-, legemiddelavhengighet, helsevansker» (punkt 2 i de spesielle kriteriene).

Det er flere av søkerne/klagerne som har en leiet bolig og som selv har mulighet til å finne en ny leilighet på det private boligmarkedet. Klageutvalget har fått opplyst at mange av de som har fått avslag får tilbud fra administrasjonen om bistand til å finne bolig på det private markedet med bl.a. boligsøkerkurs.

Administrasjonen opplyste at det i 2019 var flere på venteliste på kommunale utleieboliger, enn året før. I 2019 var det 49 på ventelisten og i 2018 var det 21. Det har også vært færre kommunale utleieboliger å tildele i 2019 enn i 2018.

2. Omsorgsbolig - regelverket

Tildeling av omsorgsboliger har samme generelle kriterier som ved velferdsboliger. Enkelte spesielle kriterier må oppfylles i tillegg til de ovennevnte generelle kriterier. Administrasjonen har utarbeidet utfyllende tildelingsvilkår.

Saksbehandlingen

Klageutvalget kan ikke ta stilling til hvilken helsetjeneste som gis men kun legge administrasjonens vurdering til grunn. Etter reglementsendringen 23.10.19 kan klageutvalget ta stilling til brukerens tjenestebehov, i motsetning til før reglementsendringen da dette spørsmålet er underlagt fylkesmannens myndighet. Altså vil klageutvalget heretter ta stilling til brukerens tjenestebehov, i tillegg til det isolerte spørsmålet om tildeling av omsorgsbolig.

Avslag på omsorgsbolig er begrunnet i at klageren ikke oppfyller de administrative vilkårene. Det kan f.eks. være at klageren ikke har et funksjonstap som tilsier mer oppfølging enn det som kan tilbys i eget hjem eller i en annen boform uten fast bemanning. Det vil da heller ikke oppfylle vilkåret at tilbudet skal utsette eller erstatte innleggelse i bo- og behandlingssenter.

Regelverk og praksis er slik at man mister det omsorgstilbudet man har i det øyeblikk man får et annet tilbud som anses mer omfattende. For eksempel mister man dagsentertilbudet når man får omsorgsbolig

3. Startlån og tilskudd

Regelverket

Husbankens regelverk for startlån gjelder for kommunene. Dette er bl.a. Forskrift om startlån fra Husbanken, Retningslinjer for startlån fra Husbanken og veileder for saksbehandling av startlån i kommunene.

Startlån er et virkemiddel for at kommuner kan bistå økonomisk vanskeligstilte som ellers ikke får lånefinansiering til bolig, eller tilstrekkelig lånebeløp i ordinære kredittinstitusjoner. Det skal bidra til at flere kan etablere seg og bli boende i egen eiet bolig. Kommunene skal prioritere vanskeligstilte grupper i sitt arbeid med startlån. Startlån skal tildeles etter en

behovsprøving. I vurderingen skal kommunen (forskriftens § 3) vektlegge om søkeren forventes å ha langvarige problemer med å finansiere eiet bolig og har benyttet muligheten til sparing, innenfor de økonomiske mulighetene søkerens inntekter og nødvendige utgifter til livsopphold gir. Det vil si at søkeren må ha evne til å betjene lånet over tid og fortsatt ha nødvendige midler igjen til livsopphold. Uavhengig av dette kan startlån også gis i enkelte spesielle situasjoner fastsatt av Husbanken og Bærum kommune. Det er ikke et krav at søkeren er bosatt i Bærum kommune. Søknaden sendes til den kommunen søkeren ønsker å kjøpe bolig i.

Startlånet kan benyttes sammen med lån fra andre kredittinstitusjoner, for eksempel som topplån. Det kan gis startlån til refinansiering og nødvendig tilpasning/utbedring for å kunne bli boende i egnet bolig.

Kommunalt boligtilskudd kan være en del av startlånsordningen til særlig vanskeligstilte. Det er behovsprøvet og vurderes i de tilfeller enkeltpersoner/husstander med varig lav inntekt ikke er i stand til å betjene fullt lån til egnet bolig. Utmålingen av tilskudd blir gjort etter individuell vurdering ut ifra søkers betjeningsevne. Det forutsettes at inntekspotensialet i husstanden er utnyttet. Det er et vilkår at søker er bosatt i Bærum kommune.

Saksbehandlingen

De fleste avslagene på *startlån* er begrunnet med at søker har ikke utnyttet sitt inntekts- eller sparepotensiale. I utgangspunktet skal søkere/husstanden utnytte hele sitt inntektspotensial. Det kan også være at inntekten er høyere enn fastsatt grense eller at søkeren mangler egenkapital. Det er i år som i tidligere år noen av klagerne som mangler tilstrekkelig betjeningsevne. Klageutvalget erfarer at mange har høye forbrukslån, private lån eller er i gjeldsordning som hindrer klagerne i å kunne få startlån.

De fleste avslagene på *tilskudd* skyldes at husstandens vanskelige økonomiske situasjon ikke er varig. Dette er for eksempel tilfelle der husstanden kan øke betjeningsevnen ved å utnytte sitt inntektspotensial og/eller nedbetale forbruksgjeld.